

Митре Прсоки

ISSN 0579-0263

СОЈУЗ НА ИСТОРИЧАРИТЕ НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ИСТОРИЈА

ИЛИНДЕН 1903-2003
100 ГОДИНИ
МАКЕДОНСКА ДРЖАВНОСТ

Редакција:

КОСТА АЦИЕВСКИ (главен и одговорен уредник)
КОЧО СИДОВСКИ
ТОДОР ЧЕПРЕГАНОВ
МИЛЕ МИХАЈЛОВ
ВИОЛЕТА АЧКОСКА
БОБАН ПЕТРОВСКИ (секретар на редакцијата)

Уредник на бројот:

МИЛЕ МИХАЈЛОВ

Издавач:

Сојуз на историчарите на Република Македонија

Адреса на Редакцијата:

Сп.: „Историја“, Институт за историја-Филозофски факултет-Скопје

Жиро сметка:

300000000078606, депонент: Комерцијална банка, Скопје

Лектура:

ВАЛЕНТИНА БОЈКОВА

Компјутерска обработка:

КИРО МАВРОСКИ

Печати:

СВЕТЛОСТ ГРАФИКА ДОО - Скопје

Тираж: 700 примероци

Печатењето е финансирано од Министерството за образование и наука на Република Македонија и Министерството за култура на Република Македонија

ИСТОРИЈА

ГОД. XXXIX

СКОПЈЕ 2003

Број 1-2

СОДРЖИНА

СТАТИИ-ПРИЛОЗИ

Крсте БИТОСКИ

Некои аспекти на илинденските националноослободителни борби 11

Димитар ДИМЕСКИ

Софиското советување, Солунскиот конгрес и напорите на Гоце Делчев за ревизија на солунското решение, 1903 година 29

Ванчо ЃОРЃИЕВ

Солунските атентати 45

Марија ПАНДЕВСКА

Горноцумајската врховистичка провокација од 1902 година 61

Димитар ДИМЕСКИ

Гоце Делчев на митровденска семејна слава кај Бабовци (Прилеп, 8 ноември 1901 година) 71

Новица ВЕЛЈАНОВСКИ

Опозиционерските истапувања против АСНОМ и создавањето на македонската држава во Бугарија и Србија (1944-1946) 77

Глигор ТОДОРОВСКИ

Прилог кон историјата на Власите (Ароманите) во Македонија во втората половина на XIX век до крајот на Првата светска војна 87

Кочо СИДОВСКИ

Власите во Македонија и на Балканот во XV-XVIII век 95

Маргарита ПЕШЕВСКА

Некои патописци за Власите во Македонија 105

Коста АЦИЕВСКИ

Манастирски имоти во велешката област во XIII и XIV век 111

Никола ЖЕЖОВ

Прилог кон политиката на Кралството на СХС во Брегалничкиот округ (Брегалничката област) 1918-1924 година 121

МАТЕРИЈАЛИ

Крсте БОГОВЕВСКИ

Повик на Атанас Јанков до Македонците 131

Сузана СТАМБОЛИСКА-МЕЧЕВСКА

Француски предлог за решавање на македонското прашање со Бугарија од мај 1917 година 137

Симона ГЕРАСИМОВА-ЈОВАНОВСКА

Британски предлог за решавање на македонското прашање по Првата светска војна 145

Вера ГОШЕВА

Информацијата од мај 1918 година на бугарскиот Воен полев суд за политичката активност на воен обврзник во корист на самостојна Македонија 153

Далибор ЈОВАНОВСКИ

Британски документи за апсењето и ослободувањето на Христо Татарчев 157

НАСТАВА

Виолета АЧКОСКА, Даринка ПЕТРЕСКА

Истражувањето како метод во современата настава по историја 161

Наум ДИМОСКИ

Европски стремежи за современа настава по историја 171

Јорданчо ПОПОСКИ

Час од активната настава по историја во основното образование 177

ПОВОДИ

Ѓорѓи ЧАКАРЈАНЕВСКИ

Шеесет години од формирањето на Комунистичката партија на Македонија 183

Коста АЦИЕВСКИ

Илинденското востание и македонските револуционери од илинденскиот период во филателијата 191

КРИТИКИ

Ванче СТОЈЧЕВ

Критика или критизерство 197

ПРИКАЗИ

Ванчо ЃОРЃИЕВ

Слобода или смрт, /Македонското револуционерно националноослободително движење во Солунскиот вилает (1893-1903)/, Табернакул, Скопје, 2003 г., 580 (Димитар ДИМЕСКИ) 201

Ирена СТЕФОСКА

Словените на почвата на Македонија (од VII до почетокот на X век), Сигма прес, Скопје 2002, 162 страни, 1 табела (Бобан ПЕТРОВСКИ) 208

Димитар ОБОЛЕНСКИ

Византискиот комонвелт: Источна Европа 500-1.453, Слово, Скопје 2002, 423 (Дарко СТОЈАНОВ) 211

Марија ПАНДЕВСКА

Струмичкиот револуционерен округ (1893-1903) книга I, Институт за национална историја, Скопје 2002, 361 (Борче ИЛИЕВСКИ)..... 214

Виолета АЧКОСКА

Братството и единството 1944-1974 помеѓу хармонија и дисхармонија, Институт за национална историја, Скопје, 2003, 313 (Борче ИЛИЕВСКИ) 217

Molly GREENE,

A Shared World: Christians and Muslims in the Early Modern Mediterranean, Princeton: Princeton University Press. 2000. Pp. Xii, 228 (Александар ШОПОВ) 222

СООПШТЕНИЈА

Дарко СТОЈАНОВ, Петар ТОДОРОВ

Клуб на млади историчари на Македонија - КЛИО 225

IN MEMORIAM

Љубомир ТРАЈКОВСКИ, советник по историја во пензија (Костадин ДАМЧЕВСКИ) 227

Список на соработници 231

Список на соработници кои помагаат во дистрибуирањето на списанието 232

CONTENTS

ARTICLES-SUPPLEMENT

Krste BITOSKI

Some Aspects of the Ilinden National Liberation Struggle..... 11

Dimitar DIMESKI

Sofia Meeting, Thessalonica Congress and Efforts of Goce Delcev
for Revision of the Thessalonica Conclusions 29

Vancho GORGIEV

The Thessalonica Attentate 45

Marija PANDEVSKA

The Gornodjumaja Supreme Provocation from 1902 61

Dimitar DIMESKI

Goce Delchev in Babovci Family on Saint's day Celebration (Prilep, 8
November 1901) 71

Novica VELJANOVSKI

The Opposition in Bulgaria and Serbia Against ASNOM (1944-1946) 77

Gligor TODOROVSKI

Supplement to the History of the Vlachs (Aromans) in Macedonia in the
Second Half of the XIX century until the end of the First World War 87

Koco SIDOVSKI

The Vlachs in Macedonia and Balkans in XV-XVIII century 95

Margarita PESHEVSKA

Notes of a Journey for the Vlachs in Macedonia 105

Kosta ADZIEVSKI

The Monastery Lands in the Veles Region in XIII and XIV century 111

Nikola ZEZOV

About the Policy of the Kingdom of the SHS in the Bregalnica District
(Bregalnica Region) 1918-1924 121

MATERIALS

Krste BOGOEVSKI

An Appeal of Atanas Jankov to Macedonians 131

Suzana STAMBOLISKA-MECEVSKA

French Proposal for Settlement of the Macedonian Question with Bulgaria
from 17 May 1917 137

Simona GERASIMOVA-JOVANOVSKA

British Proposal for Settlement of the Macedonian Question after the First World War 145

Vera GOSHEVA

Information from the Bulgarian Military Court from May 1918 for Political Activities of a Soldier for Independent Macedonia 153

Dalibor JOVANOVSKI

A British Document for arrest and liberation of Hristo Tatarchev 157

TEACHING

Violeta ACHKOVSKA, Darinka PETRESKA

The Research as a Method in Contemporary History Teaching 161

Naum DIMOSKI

The European Tendencies for Contemporary History Education 171

Jordancho POPOSKI

A class from active history teaching in the elementary education 177

OCASSIONS

Ghorgi CHAKARJANEVSKI

60-ty years of the foundation of the Communist Party of Macedonia 183

Kosta ADZIEVSKI

The Ilinden Uprising and Macedonian Revolutionaries of the Ilinden period in Philately 191

CRITICS

Vanche STOJCHEV

Critic or Criticism 197

SURVEYS

Vancho GORGIEV

Liberation or died, /Macedonian Revolutionary National Liberation Movement in Thessalonica vilayet (1893-1903)/, Tabernakul, Skopje, 2003, 580 (Dimitar DIMESKI) 201

Irena STEFOSKA

The Slavs on Macedonian soil (from VII-th to the beginning of X-th century), Sigma Press, Skopje 2002, 162 p., one table (Boban PETRESKI) 208

Dimitar OBOLENSKI

The Byzantium Commonwealth: East Europe 500-1453, Slovo, Skopje 2002, 423 (Darko STOJANOV) 211

Marija PANDEVSKA

Strumica Revolutionary District (1893-1903), I, Institute of National History, Skopje 2002, 361 (Borche ILIEVSKI) 214

Violeta ACHKOSKA

The Brotherhood and Unity 1944-1974 Between Harmony and Disharmony,
Institute of National History, Skopje, 2003, 313 (Borche ILIEVSKI) 217

Molly GREENE,

A Shared World: Christians and Moslems in the Early Modern

Mediterranean, Princeton: Princeton University Press. 2000. Pp. XII, 228

(Alexandra SHOPOV) 222

ANNOUNCEMENTS

Darko STOJANOV, Petar TODOROV

The Club of Young Historians in Macedonia-CLIO 225

IN MEMORIAM

Ljubomir TRAJKOVSKI, Adviser of History

(Kostadin DAMCHEVSKI) 227

List of colaborators 231

List of colaborators for distribution of the magazine 232